

Glasfusing

Inledning

En studiecirkel eller kurs i konsthantverk kan vara en resa likaväl för dig som ledare som för dina deltagare. Att arbeta med människor som vill lära är något av det mest utvecklande som finns! Att se i ögonen på deltagarna när det tänds en ”aha, nu förstår jag- lampa”... det är så härligt!

Här följer tankar och idéer som är tänkta som inspiration för dig att arbeta med boken *Glasfusing*. Boken är skriven med lusten att lära som utgångspunkt och de exempel som finns med är av tämligen enkel karaktär. Vi tar upp grundläggande och övergripande teorier och du läser den troligen ganska snabbt. Tanken är att ni vid varje cirkel-/kursträff kan välja att arbeta teoretiskt med någon del av boken. Därefter skapar ni, utifrån någon brännteknik. Vid något tillfälle kan en genomgång av ugnen, och hur man ställer in den, utgöra teori. Kanske inleder ni redan första gången med att deltagarna får en egen ”Glasbok” (anteckningsbok för dokumentation).

Jag tar upp en del tips som kan vara matnyttiga för dig i din ledarroll och jag gör också ett kort avstamp i statsbidrag för studiecirkelverksamhet samt utvärdering. Detta är viktiga led i det systematiska kvalitetsarbete som bedrivs i alla studieförbund. Du får också några tips på presentationsövningar och en övning för kreativitet.

Säkert har du även dina egna idéer och upplägg och kanske andra tekniker än dem som återberättas i boken. Använd dem också, de är självklart lika viktiga för gruppens samlade utveckling! Det är bra att, som ledare, kunna visa på olika sätt och att kunna ge olika typer av exempel. Detta eftersom deltagarna i en studiecirkel, i stort sett alltid, har olika förkunskaper och alla människor har sitt sätt att ta in information för bearbetning till kunskap, olika s.k. lärstilar.

Olika lärstilar

Det är viktigt att du som ledare i en grupp kan lära ut till alla olika sorters människor. Därför är det bra att kunna använda sig av olika sätt och olika förklaringsmodeller när du arbetar med en grupp deltagare. Vissa kanske lär sig bäst genom att prova direkt, medan andra vill ha lite mer teori och helhet innan de ger sig i kast med glaset. Fråga gärna dina deltagare hur de brukar hantera nya uppgifter.

Att arbeta med studiecirkel innebär ju att arbeta utifrån studiecirkelmetodik, d.v.s. utifrån deltagarnas egna förkunskaper och erfarenheter. (Mer om lärstilar finner du på: <http://larstilar.cfl.se/?sid=1271>)

Cirkelledarrollen

När du kommer till cirkeln första gången är det bra att vara i god tid. Förhoppningsvis har du varit i lokalen tidigare och tagit reda på hur allt fungerar, var alla saker finns, hur ni gör med materialkostnader och andra praktiska ting. Du är, för deltagaren, studieförbundets ansikte och representant och det är därför viktigt att du känner dig hemma och trygg i de rutiner som gäller.

Olika studieförbund har också olika inriktning och profil. Det har du förhoppningsvis redan fått ta del av vid starten av din anställning. Du är länken och förmedlaren, även av detta, till deltagaren. Det är bland annat därför du är så viktig för både deltagare och studieförbundet.

Det kan ibland kännas ensamt att vara cirkelledare. För att få inspiration kan du kanske ta reda på om där finns andra konsthantverksledare på ditt studieförbund. Eller kanske du vill träffa cirkelledare i andra ämnen som du kan samtala, byta idéer, diskutera upplägg med o.s.v. Säg till på studieförbundsavdelningen så bör de kunna hjälpa dig. Ett annat råd är att passa på att delta i de fortbildningsaktiviteter som arrangeras av ditt studieförbund, då kan du också träffa dina kollegor.

Första cirkelträffen

Första gången gruppen träffas kan det vara bra att inleda med en presentationsövning så att deltagarna kommer igång. Den kan stimulera deltagarna i gruppen att börja interagera med varandra.

Ett sätt att låta deltagarna presentera sig på kan vara att lägga ut olika bilder, eller vykort, på ett bord och ge deltagarna i uppgift att välja ut någon, eller några, bilder som berättar någonting om dem och som de vill delge de andra i gruppen. Denna övning brukar vara populär, inte minst för att man har någonting, i detta fall en bild, att tala utifrån.

En annan rolig övning kan vara att låta deltagarna skriva sitt namn på ett papper och sedan ge dem i uppgift att hitta på tre egenskaper som alla börjar med samma bokstav som deras namn. Därefter byter de papper med en av de andra deltagarna och så får de läsa upp varandras egenskaper för varandra. Denna övning brukar vara populär och kul och passar även för en större grupp. Naturligtvis deltar du också så att deltagarna får höra också dina tankar eller egenskaper.

Vid första tillfället är det också bra att ta reda på vad dina deltagare har för förväntningar på studiecirkeln. Skriv gärna ner dessa och gå igenom dem vid utvärderingen, sista träffen. En annan sak att försöka ta reda på är om det finns några handikapp i gruppen. Alla ska kunna delta i en studiecirkel, även om man har någon form av handikapp. T.ex. dyslexi är ett dolt handikapp och det är ofta ett handikapp som deltagaren inte själv talar om. Det kan därför vara bra att ta för vana att alltid läsa igenom de texter du vill att gruppen skall arbeta med högt.

Vid första tillfället är det bra om ni tillsammans gör upp en arbetsplan för er studiecirkel där ni bestämmer målen och vad ni vill lära er. Ofta underlättar det om du som ledare har ett förslag som deltagarna kan utgå ifrån.

Rummet

Att förbereda lokalen innan deltagarna kommer är ofta en god idé. Kanske tänder du några värmeljus, kanske har du tagit in vatten och glas samt lite frukt åt dina deltagare. För någon deltagare kan det kännas bra att du har lite musik i bakgrunden. Som sagt, olika människor har olika sätt att ta in information. Smak, lukt, hörsel och syn är viktiga kanaler för att nå fram till deltagarna. Tänk dock på att många är allergiska mot starka dofter t.ex.

doftljus, parfymer och blommor. Det finns även de som är känsliga mot stearin.

Se över rummet där du skall ha cirkeln och se om du kan möblera på ett sätt så att deltagarna känner samhörighet med varandra. Kanske går det att möblera i ett U eller en ring?

Statsbidrag

Alla studieförbund i Sverige uppbär statsbidrag för sin studiecirkel-/kursverksamhet i olika omfattning. Det finns naturligtvis ett regelverk kring vilken typ av verksamhet som får bidrag och det finns också klart uttalade syften med varför dessa statsbidrag finns. En studiecirkel bygger ju också på att man delar med sig av sina kunskaper till varandra. Det får inte bli en individuell produktion av olika föremål. De kriterier för statsbidrag som utgår till folkbildningen är mycket tydliga på denna punkt. Så här sägs om stödet till studiecirkelverksamhet inom studieförbunden: ”Statens stöd till folkbildningen skall ha till syfte att

1. stödja verksamhet som bidrar till att stärka och utveckla demokratin,
2. bidra till att göra det möjligt för människor att påverka sin livssituation och skapa engagemang att delta i samhällsutvecklingen,
3. bidra till att utjämna utbildningsklyftor och höja bildnings- och utbildningsnivån i samhället, och
4. bidra till att bredda intresset för och öka delaktigheten i kulturlivet.

Kriterier för studiecirkeln

För att en verksamhet skall få kallas studiecirkel och uppbära statsbidrag finns också olika kriterier som skall vara uppfyllda:

”Folkbildningsförordningen anger att studiecirkelverksamhet med gemensamma, planmässigt bedrivna studier är basen för statsbidraget till studieförbunden.

Studiecirkeln ska kännetecknas av att:

- den är öppen för alla, utan krav på förkunskaper,
- deltagaren avgör själv om han/hon vill delta,
- deltagarna har inflytande över innehåll och upplägg,

- den leder till ett lärande vars syfte är utveckling och förändring,
- kunskap söks gemensamt och samtal och diskussion är en viktig del,
- det finns tid för reflektion och eftertanke mellan sammankomsterna,
- det finns studiematerial med studieplan eller en av gruppen utarbetad skriftlig arbetsplan där någon form av studiematerial ingår,
- ledaren är godkänd av studieförbundet och har fått introduktionsutbildning.

Studiecirkeldeltagare ska få sådan information att de:

- vet att de deltar i en studiecirkel,
- vet vilket studieförbund som anordnar cirkeln de deltar i,
- har möjlighet att ta ansvar för sitt lärande.

Studiecirkeln är definitionsmässigt en liten grupp människor som utifrån sina behov och intressen söker kunskap.

Verksamhet som syftar till utövande av lek, spel och idrott samt *produktion/tillverkning* kan inte rapporteras som statsbidragsberättigad studiecirkel.”
Källa: Statsbidrag till studieförbund - Kriterier och fördelningsprinciper från och med 2007, Folkbildningsrådets styrelse 2006-12-07) (Läs mer på www.folkbildning.se)

Allt detta har du säkert fått reda på vid en utbildning hos ditt studieförbund men det är bra att reflektera kring hur just din studiecirkel passar in i ovanstående kriterier. Tänk också gärna ett extra varv kring den sista meningen. Hur arbetar ni med kunskapsmål i studiecirkeln, inte med tillverkningsmål?!

Tillgänglighet

En studiecirkel ska, som sagt, vara tillgänglig för alla människor. Språk och handikapp får aldrig utgöra hinder. Det kan vara bra att veta att det finns särskilda bidrag, s.k. förstärkningsbidrag, som studieförbunden kan använda för att t.ex. anställa en extra ledare i en cirkel där det behövs en sådan. T.ex. som tolk eller som hjälpande hand.

Din ledarroll

Du som cirkelledare har ansvar för att gruppen når de gemensamt uppsatta målen för studiecirkeln el-

ler åtminstone för att försöka hålla riktningen på studiecirkeln utifrån det ni beslutat.

Du lägger också upp planering för de olika cirkelträffarna. Det är bra att vid varje tillfälle låta deltagarna berätta om sina alster, tänkta resultat och faktiska resultat för varandra. Vid de olika cirkelträffarna är det också ett gyllene tillfälle för dig att förmedla andra aktiviteter och arrangemang som ditt studieförbund arrangerar så att dina deltagare även får ta del av detta. Du kan, som ledare, också ta upp olika aktuella ämnen, t.ex. samhällsfrågor, som ni kan samtala om i cirkeln under tiden ni arbetar.

Kreativitetsövning

En kul övning att ta till om inspirationen tryter hos dina deltagare kan vara den här:

Du delar in gruppen olika lag med 3-5 deltagare i varje. Därefter berättar du att ni ska tävla. Varje grupp får ett block och en penna och börjar med att utse någon som för anteckningar. De får sedan i uppgift att, på tre minuter, komma på så många olika saker som möjligt som man kan göra med en mjölkkartong. Allt är rätt, ingen censur får förekomma! När de tre minuterna gått får de olika lagen redovisa sina svar (blir garanterat skratt ☺). Ni räknar de olika lagens svar och man får ett poäng för varje förslag.

Nu får de en ny uppgift som är att komma på så många saker som möjligt man kan göra med en slips. Samma förfarande som förra övningen.

Till sist får de uppgiften att komma på så många saker som möjligt man kan göra i/med glas/glasfusing. Till detta får de 5 minuter. Denna övning är, i de flesta fall, en bra och rolig kreativitetssinjektion.

Exempel på andra saker än glasarbete som ni kan göra i en glasfusing-cirkel för att utvecklas

- Arbeta fram en gemensam utställning, kanske med andra konstnärer/verkare inom studieförbundet. Ni kan ha en gemensam vernissage osv.
- Studiebesök för inspiration.
- Studieresor, kanske till någon aktuell utställning.
- Blanda in andra konstformer i cirkeln, t.ex. workshop i betong. Ni kanske kan träffa keramikledaren och göra egna slumpingformar

i lera vid något/några tillfällen. Eller så kan dessa ämnen utgöra fortsättningscirkelar för de deltagare som är intresserade av det.

- Något cirkeltillfälle kan innehålla en del ”internetsurfande” för inspiration och nya idéer.
- Bjud in gästföreläsare till cirkeln

Utvärdering

Det är bra att ta för vana att alltid utvärdera dina studiecirkelar så att du får feedback på ditt ledarskap. Det kan vara en muntlig eller en skriftlig utvärdering. Förmodligen finns redan färdiga utvärderingar hos studieförbundet som du kan använda i dina cirkelar/kurser.

Bra inspirationssidor på nätet för cirkelledare

Det finns en rad olika sidor på Internet för dig som cirkelledare. På Folkbildningsnätet kan du som cirkelledare få en inloggning och där finna en rad pedagogiska tips och idéer. Där finns även inloggning till Nationalencyklopedien samt e-post och konferensmöjligheter för flexibelt lärande. Det är gratis att bli medlem och i de flesta fall kan du få en inloggning hos din studieförbundsavdelning, men du kan också kontakta Folkbildningsnätet direkt.

Folkbildningsnätet är öppet för alla som är verksam inom folkbildningen. <http://www.folkbildning.se/page/466/omfolkbildningsnätet.htm>

På samma sida hittar du också pedagogiska resurser: <http://www.resurs.folkbildning.net/>

Till dessa behöver du inte någon särskild inloggning. I boken Glasfusing hänvisar jag också till en rad olika Internetsidor. Gå gärna in på dessa och botanisera.

Jag vill gärna slå ett extra slag för det forum på nätet där du kan få svar på, och också ge svar på, diverse olika frågor kring glaskonst. Det hittar du på: <http://www.glaskonst.ifokus.se>

Till sist

Det viktigaste, tycker jag, är att du och dina deltagare känner lust att lära och lust att skapa! En studiecirkel kan vara en fantastisk kunskapsresa! Jag önskar dig all lycka med dina cirkelar och du är välkommen att kontakta mig ifall du undrar över något.

Du når mig på: kontakta@janette.se; janette.skogshus@abf.se

Sapere Aude!

Våga veta! Janette

BILDA Förlag

Bilda Förlag, Box 42053, 126 13 Stockholm, tel. 08-709 05 00
info@bildaforlag.se, www.bildaforlag.se,

© Bilda Förlag. Får kopieras fritt till studiecirkelar
Int10005